

İbtidai pillə müəllimləri üçün test

Riyaziyyat

Təlimat

Qarşınızdaki imtahan testinin elektron bukletidir.

Test iki hissədən ibarətdir – peşə biliyi və akademik qabiliyyət.

Testin maksimal xalı – 53-dir.

Testdə verilmiş tapşırıqlar format baxımından müxtəlifdir. Hər bir tapşırığın təlimatını diqqətlə oxuyun, tapşırığı yerinə yetirmək üçün nə tələb olunduğunu yaxşı düşünün və sonra cavabı seçin və yazın.

Nəzərə alın:

- Əgər düzgün cavabla bərabər səhv cavabı da qeyd etsəniz, xal ala bilməyəcəksiniz.

Testdə işləmək üçün sizə 4 saat vaxt
verilir. Uğurlar arzulayırıq!

Fənn biliyi

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#) [33](#)

(1) **1.** Onluq rəqəmi minlik rəqəmindən 3 dəfə böyük, yüzlik rəqəmi isə təklük rəqəmindən 6 vahid böyük olan neçə dörd rəqəmli ədəd var?

ə) 9

ə) 10

ə) 11

ə) 12

(1) **2.** Ardıcılığın ikincidən başlayaraq hər bir həddi özündən əvvəlki ilə sonrakı hədlərin cəminin üçdə birinə bərabərdir. Ardıcılığın üçüncü və dördüncü hədləri uyğun olaraq, 13 və 31-dir. Bu ardıcılığın birinci həddini tapın.

- а) 11
- б) 12
- в) 13
- г) 14

(1) **3.** ABC bərabəryanlı üçbucağın BC yan tərəfinə çəkilmiş tənbuləni AC oturacağına bərabərdir. Bərabəryanlı üçbucağın C təpə bucağı nəyə bərabərdir?

ə) 60° -yə;

ə) 64° -yə;

ə) 72° -yə;

ə) 78° -yə.

(1) **4.** Zirvəyə qalxmaq üçün bir qrup alpinist toplandı. Qrupa yalnız ispan, alman və fransız alpinistlər qoşula bilərdi. Qrup aşağıdakı üç şərtə əsasən yaradıldı:

I. Qrup yalnız alman alpinistlərdən təşkil olunmalı deyildi.

II. Əgər qrupda ispan alpinisti olub, heç bir fransız alpinisti yoxdursa, onda bu qrupda alman alpinistidə olmalıdır.

III. Alman və ispan alpinistlərin bir qrupda olması mümkün deyil.

Hansı millətdən olan alpinist **mütləq** qrupa qoşuldu?

ə) İspan;

ə) Alman;

ə) Fransız;

ə) Alman, fransız və ispan.

(1) 5. Ədədlər verilmişdir: $\frac{40}{700}$, $\frac{3}{1}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{2}{35}$, 3,00, $\frac{15}{5}$, $\frac{1}{4}$, 0,625, 0,75, 0,25, $\frac{51}{17}$, 0,250, $\frac{21}{28}$.

Verilənlərdən cəmi neçəsi bir-birindən fərqli ədəddir?

ə) 5

ə) 6

ə) 7

ə) 8

(1) **6.** Mehmanxanada ingilis, fransız və italyan turistlərin ümumi sayı 48-ə bərabərdir. İngilis turistlərin sayının fransız turistlərin sayına nisbəti 6 : 7 kimidir. Bu mehmanxanada italyan turistlərin **minimum** sayı neçə ola bilər?

ə) 7

ə) 8

ə) 9

ə) 10

(1) 7. Uşaqlar göbələyi yıǵdılar və bir səbətə düzdülər, cəmi 40 ədəd. Hər bir uşaq səbətə heç olmasa bir göbələk qoydu. Həmçinin onların hər birinin səbətə düzdükləri göbələklərin sayı bir-birindən fərqli idi. Uşaqların **maksimum** sayı neçə ola bilər?

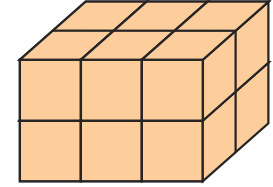
ə) 8

ə) 9

ə) 10

ə) 11

(1) **8.** Düzbucaqlı paralelepiped verilib, o 12 bərabər kuba bölünüb(şəklə bax). Verilən düzbucaqlı paralelepipedin tam səthinin sahəsi bölünmə nəticəsində alınan hər bir kubun tam səthinin sahəsindən neçə dəfə böyükdür?

ə) $5\frac{1}{3}$ -dəfə;

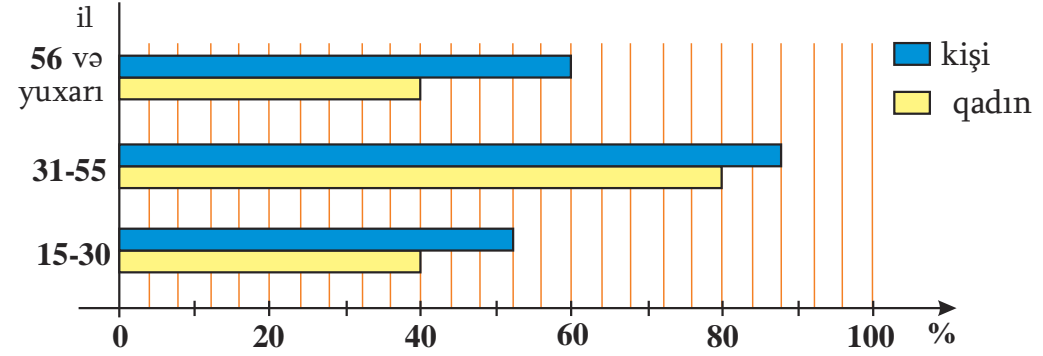
ə) 6-dəfə;

ə) $9\frac{1}{3}$ -dəfə;

ə) 12-dəfə.

Göstəricilərin analizi

Diaqramda şəhərdə yaşayan kişi və qadınların neçə faizinin işlə təmin olunduğu yaş qruplarına əsasən verilib.

Növbəti iki suala bu diaqram əsasında cavab verin.

Suallara keçid: [9](#) [10](#)

(1) **9.** Şəhərdə yaşayan 56 yaş və ya yuxarı yaşlı kişilər arasında işlə təmin olunanların sayı işlə təmin olunmayanların sayından artıqdır:

- ə) 1,2-dəfə;
- ə) 1,5-dəfə;
- ə) 1,8-dəfə;
- ə) 2,2-dəfə.

[Diaqram baxmaq](#)

(1) **10.** Əgər 15-30 yaşlı qadınların sayı 31-55 yaşlı qadınların sayından üç dəfə az, lakin 56 yaş və yuxarı yaşlı qadınların sayından iki dəfə çox olarsa, şəhərdə yaşayan 15 yaş və yuxarı yaşlı qadınların ümumi sayının hansı hissəsi işlə təmin olunub?

ə) $\frac{1}{2}$

ə) $\frac{2}{5}$

ə) $\frac{2}{3}$

ə) $\frac{3}{5}$

[Diaqram baxmaq](#)

(1) **11.** Əgər a və b **tam** ədədləri üçün $\frac{1}{11} < \frac{1}{a} < \frac{3}{17}$ və $\frac{1}{13} < \frac{1}{b} < \frac{3}{7}$ olarsa, onda $a - b$ fərqinin ən böyük qiymətidir:

ə) 6

ə) 7

ə) 8

ə) 9

(1) **12.** Verilmişdir:

- Bütün müəllimlər təcili tibbi yardım kursu keçib.
- Müdiriyyətin bütün işçiləri təcili tibbi yardım kursu keçib.

Aşağıda sadalananlardan hansı bu iki mülahizədən irəli gəlir, lakin onlardan biri digərindən asılı olmadıqda heç birindən irəli gəlmir?

- ə) Əgər insan təcili tibbi yardım kursu keçibsə, deməli o müdiriyyət işçisidir.
- ə) Əgər insan təcili tibbi yardım kursu keçməyibsə, deməli o müəllim deyil.
- ç) Əgər insan təcili tibbi yardım kursu keçibsə, deməli ya o müəllimdir, ya da müdiriyyət işçisidir.
- ç) Əgər insan təcili tibbi yardım kursu keçməyibsə, deməli o nə müəllim, nə də müdiriyyət işçisidir.

(1) **13.** 25%-lik məhlula 10 kq təmiz su əlavə etdilər və 20%-lik məhlul aldılar. Alınmış məhlulun çəkisi nəyə bərabərdir?

ə) 35 kq-a;

ə) 40 kq-a;

ə) 45 kq-a;

ə) 50 kq-a.

(1) **14.** A-dan B məntəqəsinə bərabərsürətlə hərəkət edən bir turist bu məntəqələr arasındakı məsafəni 4 saata qət etdi. Lakin B-dən A-ya doğru bərabərsürətlə hərəkət edən ikinci turist həmin yolu 6 saata qət etdi. Əgər turistlər A və B məntəqələrindən eyni vaxtda qarşı-qarşıya hərəkət etsələr, nə qədər vaxta görüşürlər?

- ə) 2 saat 12 dəqiqəyə;
- б) 2 saat 24 dəqiqəyə;
- г) 2 saat 36 dəqiqəyə;
- д) 2 saat 48 dəqiqəyə.

(1) **15.** Piramidanın tilləri ilə t p l rinin sayları cəmi aŐađıdakılardan hansına bərabər ola bilər?

 ) 17-y ;

 ) 18-y ;

 ) 19-a;

 ) 20-y .

(1) **16.** Ədədlərin hər hansı sonlu çoxluğunun üzvləri arasında ən böyüyü ilə ən kiçiyinin fərqi bu ədədlərin **diapazonu** adlandırılır. Boş lövhəyə əvvəlcə Liya bir neçə ədəd yazdı, sonra isə Sandro yazdı. Liyanın yazdığı ədədlər çoxluğunun diapazonu 15-ə, Sandronun yazdığı ədədlər çoxluğunun diapazonu isə 12-yə bərabərdir. Sadalananlardan hansı lövhəyə yazılan bütün ədədlər çoxluğunun diapazonu **ola bilməz**?

- а) 14
- б) 18
- в) 24
- г) 30

Göstəricilərin kifayət etməsi

(1) 17. m və n natural ədədlərdir.

İki şərt verilmişdir:

I. m -in bölənlərinin sayı n -nin bölənlərinin sayından çoxdur.

II. m -in sadə bölənlərinin sayı n -nin sadə bölənlərinin sayından çoxdur.

m – in yoxsa n -in, hansının daha böyük olduğunu bilmək üçün:

ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;

ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;

ç) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;

ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;

ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

(1) **18.** n tam ədəddir.

İki şərt verilir:

I. $9 - 2n < 3 + n$.

II. $28 - 3n > 7 + 4n$.

$(n - 5)$ -in müsbət və ya mənfi olduğunu müəyyən etmək üçün:

ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;

ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;

ç) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;

ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;

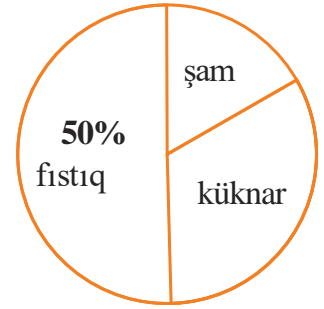
ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

(1) **19.** Xiyabanda yalnız fıstıq, şam və küknar ağacları var. Dairəvi diaqramda xiyabandakı ağacların ümumi miqdarının neçə faizinin fıstıq ağacı olduğu qeyd olunub.

İki şərt verilib:

- I. Xiyabanda küknar ağaclarının sayı şam ağaclarının sayından 1,5 dəfə çoxdur.
- II. Xiyabanda şam ağaclarının sayı fıstıq ağaclarının sayından 2,5 dəfə azdır.

Xiyabandakı ağacların ümumi miqdarının neçə faizinin küknar ağacları olduğunu müəyyən etmək üçün:

- s) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;
- ð) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;
- ğ) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

(1) **20.** $ABCD$ trapesiyasının A təpə nöqtəsi koordinat bařlanđıcındadır. AB və CD yan tərəfləri bərabərdir.

İki ř rt verilib:

I. B təpə nöqtəsinin koordinatlarıdır $(4; 3)$.

II. C təpə nöqtəsinin koordinatlarıdır $(9; 3)$.

D təpə nöqtəsinin koordinatlarının nəyə bərabər olduđunu müəyyən etmək  c n:

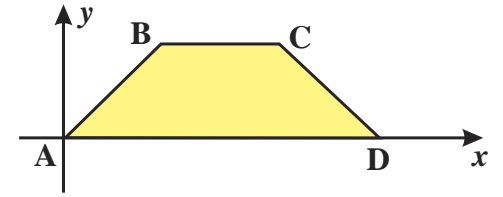
 ) I ř rt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;

) II ř rt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;

) I və II ř rtl r birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heđ biri kifayət deyildir;

) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II ř rt kifayətdir;

) Verilən ř rtl r birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

(1) **21.** Məcməyidə alma, armud, şaftalı və gavalı var. Onların ümumi sayı 12-dir. Almaların sayı ən az, gavalıların sayı ən çox, şaftalıların sayı isə armudların sayından çoxdur.

İki şərt verilib:

I. Almaların sayı 1-ə bərabərdir.

II. Gavalıların sayı 6-ya bərabərdir.

Şaftalıların sayını müəyyən etmək üçün:

ə) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;

ə) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;

ç) I və II şərtlər birlikdə kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;

ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;

ç) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

(2) **22.** m və n natural ədədlərdir, həmçinin m ikirəqəmlidir. m – i n -ə bölərkən natamam qismət 6-ya, qalıq isə 12-yə bərabərdir. m -in və n -in bütün mümkün qiymətlərini tapın.

Cavabınızı əsaslandırın.

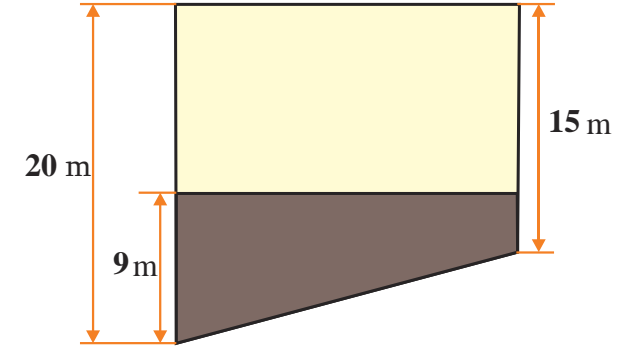
(3) **23.** Kitabın bütün səhifələri natural ədədlərlə nömrələnib : 1, 2, 3, Əgər kitabın son 20 səhifəsini nömrələmək üçün lazım olan rəqəmlərin sayı ilk 20 səhifəsini nömrələmək üçün lazım olan rəqəmlərin sayından 16 vahid çox olarsa, bu kitab neçə səhifəlidir?

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) **24.** Dörd ədəddən təşkil olunmuş ardıcılığın ilk üç həddinin ədədi ortası 4, son üç həddinin ədədi ortası 9, hər dörd həddinin ədədi ortası isə 6-dır. Bu ardıcılığın ortadakı iki həddinin ədədi ortası nəyə bərabərdir?

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) **25.** Dördbucaqlı şəklində olan ərazinin iki qonşu bucağı düzdür(şəklə bax). Bu ərazini eyni tempə ilə işləyən traktorla şumlayırlar. Şəkilə tündləşərək qeyd olunmuş hissəyə uyğun ərazini şumlamaq üçün traktora 2 saat 10 dəqiqə vaxt lazım gəldi. Şəkilə verilən ölçülərə əsasən ərazinin qalan hissəsinin şumlanması üçün traktora neçə saat lazım gələcəyini müəyyən edin.

Cavabınızı əsaslandırın.

(3) **26.** 2 il əvvəl Sandronun yaşı Giorgiylə Annanın yaşları cəmindən 8 dəfə böyük idi. 2 il sonra isə onların yaşları cəmindən 3 dəfə böyük olacaq. Sandronun neçə yaşı var?

Cavabınızı əsaslandırın.

(4) **27.** Altıncı sinif şagirdlərinə sonrakı işi təklif etdilər:

- 1) Hesablayın: I. $4\frac{3}{7} \cdot 28$ II. $3\frac{1}{4} \cdot 2\frac{2}{3}$
- 2) Hesablayın: I. $3,4 \text{ m} : 5$ II. $1,1 \text{ saat} : 2$
- 3) 500-ün 140-a bölünməsindən alınan qalıq nəyə bərabərdir?
- 4) Alma tinglərinin sayı armud və şaftalı tinglərinin birlikdə sayları qədərdir. Armud tinglərinin sayı şaftalı tinglərinin sayından iki dəfə azdır. Əgər tinglərin ümumi sayı 720 olarsa, onlardan neçəsi şaftalıdır?
- 5) İyirmibucaqlıda cəmi neçə diaqonal çəkmək olar?

Növbəti səhifədə şagirdlərdən birinin hazırladığı iş verilmişdir:

1) I. $4\frac{3}{7} \cdot 28 = 4 \cdot 28 + \frac{3}{7} \cdot 28 = 122 + 12 = 134$

II. $3\frac{1}{4} \cdot 2\frac{2}{3} = 3\frac{1}{4} \cdot \frac{8}{3} = 3 \cdot \frac{8}{3} + \frac{1}{4} \cdot \frac{8}{3} = 8 + \frac{2}{3} = \frac{16}{3}$.

2) I. $3,4 \text{ m} : 5 = 340 \text{ sm} : 5 = 68 \text{ sm}$

II. $1,1 \text{ saat} : 2 = 110 \text{ dəq} : 2 = 55 \text{ dəq}$

3) $500 - 140 = 360$, $360 - 140 = 220$, $220 - 140 = 80$. qalıq 80-ə bərabərdir.

4) $720 : 2 = 360$, $360 : 3 \cdot 2 = 360 : 6 = 60$. Cəmi 60 şaftalı tingi var.

5) 1 tərədən 17 diaqonal keçir, cəmi $-\frac{20 \cdot 17}{2} = 10 \cdot \frac{17}{2} = 5 \cdot 17 = 85$ diaqonal.

- Şagird tərəfindən buraxılmış hər bir səhvi göstərin və düzgün şəkildə yazın.

Akademik qabiliyyət

Oxunmuş mətnin düşünülməsi

Mətni diqqətlə oxuyun və düşünün. Hər sualın ehtimal olunan cavablarından verilən mətnə görə düzgün variantı seçin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra suala cavab vermək üçün mətnə qayıtmaq, müvafiq parçanı yenidən oxumaq və suala keçmək lazım gələ bilər. Bunu mətnin eləcə də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydi “basmaqla” asanlaşdırıla bilərsiniz.

Obyektlər və onlar arasındakı münasibət haqqında fikir təbiət elmlərinin, texnologiyanın, injineriya və riyaziyyatın inkişafına təkan verir. Məkan düşüncəsi DNT-nin strukturunu öyrənməkdə, maddədə kimyəvi elementlər arasındakı əlaqəni öyrənməkdə, günəş sistemini təsəvvür etməkdə, topoqrafik xəritələr yaratmaqda və.s kömək edir. Məkan düşüncəsinin tərifini dedikdə, o məsələlərin həll imkanları nəzərdə tutulur ki, hansılar ki, yaddaşda (təsəvvürdə) məkan əlaqələriylə manipulyasiyanı tələb edir. Bunlardır: Əşyanın xəyali fırlanması, güzgüvari xətt, xəritənin oxunulması və ya yad mühitdə yolun tapılması. Son dövrlərdə aparılan tədqiqatlardan məlum oldu ki, məkan bacarığı inkişaf etmiş uşaqlar riyaziyyat və təbiət elmlərində uğur qazanırlar.

Məkan düşüncəsi elastikidir – onları məşq etdirmək, müxtəlif sahələrdə istifadə etmək olar, həmçinin vaxta dayanıqlıdır. Tədqiqatlar sübut edir ki, uşaqlıqda əldə olunan təcrübə və həmçinin uşağın necə mühitdə böyüməsi, məkan bacarığının inkişaf səviyyəsinə təsir edir. Tədqiqatların birində Amerikada və Farer adalarında yaşayan insanların məkan düşüncələrinin inkişaf səviyyəsini bir-birilə müqayisə etdilər və cinsi, mədəni və uşaqlıqda əldə olunan təcrübələr istiqamətində fərqlilikləri üzə çıxardılar. Məlum oldu ki, məkan düşüncəsi qabiliyyəti kişilərdə daha yaxşı inkişaf edib, halbuki, uşaqlıqda əldə olunan təcrübə bu istiqamətdə gender fərqliliyini azaldır. Məsələn, uşaqlıq dövründə leqo oyununu oynayan insanlarda məkan düşüncəsi daha yaxşı inkişaf etmiş olur. Bununla yanaşı, Farer adalarında yaşayan insanların məkan düşüncəsi amerikalılarla müqayisədə daha yaxşı inkişaf etmişdir. Lakin Farer adalarında yaşayan insanlar arasında gender fərqliliyi bir o qədər özünü biruzə vermədi. Tədqiqatçılar bu faktı adada açıq məkanda yaşamaq təcrübəsiylə izah etdilər.

Suallara keçid: [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#)

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#) [33](#)

Müəllimlərin tədris proqramında məkan düşüncəsi bacarığının inteqrasiya imkanları haqqında məlumatları olmadığı təqdirdə və qiymətləndirmədə istifadə etmədikləri halda, məkan düşüncəsi təhsildə ön planda ola bilməz. Məkan düşüncəsini müxtəlif yollarla inkişaf etdirmək olar. Məsələn, nitqdə „məkan dili“ və jestlərdən tez-tez istifadə etmək, həmçinin uşaqların məkan qeydlərindən istifadə etmələrinə imkan verən sinif otağı dizaynı yaratmaq olar. Tədqiqatlardan birinə əsasən, gündəlik həyatda ünsiyyət zamanı məkan istiqamətlərini ifadə edən sözlərdən istifadə edən valideynlərin uşaqları məkan problemlərinin həlli yollarını daha yaxşı tapırlar. Maraqlı bir tədqiqata əsasən, məkan problemlərinin həlli zamanı müəllimlərin həyəcanı nə qədər yüksək olarsa, onların şagirdlərinin məkan düşüncəsi bacarığı bir o qədər az inkişaf etmiş olar.

Erkən yaşlardan məkan düşüncəsinin inkişafı mühüm şübhə yaratmır, halbuki, biliyimizdə yenə nöqsanlar var. Tədqiqatların əksəriyyəti məkan bacarıqları ilə riyaziyyatın inkişafına yönəlib və bu bacarıqların digər təbiət elmləri ilə münasibətinə az diqqət yetirilir. Həmçinin, tədris zamanı müəllimlər tərəfindən „məkan düşüncəsinin“ istifadəsinə dair tədqiqatlar azdır.

Suallara keçid: [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#)

(1) **28.** Birinci abzasın son cümləsi ilə həmin abzasın II və III cümlələri arasında hansı münasibət var?

- ə) Son cümlədə təsvir olunan tədqiqatın nəticəsi II və III cümlələrdəki fikirləri şübhə altına salır;
- ə) II və III cümlələrdə son cümlədə təsvir olunan fikrin məzmun baxımından eynisi verilib;
- ç) Son cümlədə təsvir olunan fikir II və III cümlələrdə verilən fikirləri təsdiqləyir;
- ç) II və III cümlələrdə verilən fikirlər son cümlədəki tədqiqatın nəticəsini izah etməkdə bizə kömək edir.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **29.** İkinci abzasda oxuyuruq: „uşaqlıqda əldə etdiyimiz təcrübə gender fərqliliyini azaldır...“ Bu cümlənin düzgün mənası aşağıda sadalananlardan hansıdır?

- ə) Qızların uşaqıq təcrübəsi məkan bacarıqlarının istifadəsi baxımından zəngindir, bu da öz növbəsində bu bacarığın inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq, gender fərqliliyinin artmasına gətirib çıxarır.
- ə) Qızların və oğlanların uşaqıqda əldə etdikləri təcrübə məkan bacarıqlarının istifadəsi baxımından fərqlidir, bu da öz növbəsində bu bacarığın inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq, gender fərqliliyinin azalmasına gətirib çıxarır.
- ğ) Qızlara və oğlanlara uşaqıqda məkan düşüncələrini inkişaf etdirən işlərlə məşğul olmaları üçün eyni imkan verilsə, onların məkan düşüncələrinin inkişafı bir-birindən çox az fərqlənər.
- ç) Uşaqıqda oğlanlara məkan bacarıqlarını inkişaf etdirən işlərlə məşğul olmaq üçün çox imkan verirlər, buna görə də, onların məkan düşüncələri qızlara nisbətən daha inkişaf etmişdir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **30.** Mətnə əsasən, „Məkan dili“-nə tərif verə bilərik:

- ə) Qeydlər zamanı vizual məkan ipuclarının istifadəsi;
- ə) Problemin həlli zamanı məkan düşüncə bacarığının istifadəsi;
- ç) Obyektlər arasında münasibəti təsvir edərkən jestlərin istifadəsi;
- ç) Nitqdə məkan istiqamətlərini ifadə edən sözlərin istifadəsi.

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **31.** Mətdə məkan düşüncəsinin inkişafına kömək edən bir neçə amil göstərilib. Onların arasında **yoxdur:**

- ə) Cinsiyyətlə bağlı xüsusiyyətlər;
- ə) Yaşayış mühitinin xüsusiyyətləri;
- ç) Uşaqılıqda görülən işlərin xüsusiyyətləri;
- ç) Məkan məsələlərinin həllində müəllimin özünəinamlılığı;

[Mətinin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətinin II səhifəsinə qayıdış](#)

(1) **32.** Mətnin əsas məqsədi nədir?

- ə) Müasir təhsilin aktual mövzularından birinin gələcək perspektivini müzakirə etmək;
- ə) Məkan düşüncəsi bacarığının erkən yaşdan inkişaf etməsinin əhəmiyyətini vurğulamaq;
- ə) Təhsilin önəmli istiqamətlərindən birindəki qüsurları analiz etmək;
- ə) Məkan düşüncəsinin elmin müxtəlif sahələrinin inkişafındakı əhəmiyyətini vurğulamaq;

[Mətnin I səhifəsinə qayıdış](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıdış](#)

(9) 33. Analitik yazı

Yüz dəfə də döyülsə
Oğlan xəbərçi olmamalıdır.
Oğlana qorxaqlıq yaraşmaz,
Nədir ki, diş çıxarılması
Yanıq ağrısı, sümük sınması.
Başı üstə də dursa,
Oğlan acığa ağlamamalıdır.

Məqalədən parça:

“Uşaq əsərlərində və ya, ümumiyyətlə, gündəlik həyatda cinsiyyətə aid olma və davranış normaları arasındakı əlaqə haqqında edilən guya “əhəmiyyətsiz” göstərişlər uşağın yalnız hal-hazırda qarşısında olan məsələləri yerinə yetirmə qabiliyyətinə deyil, həm də ümumiyyətlə onun şəxsi inkişafına təsir göstərə bilər”

Tərcümə olunan şeiri və məqalədən verilən hissəni dərk edin və müzakirə edin:

- Verilən tapşırıqda hansı problem özünü göstərir?
- Cəmiyyətdə bu problemi nə əmələ gətirir?
- Qeyd olunan problem hansı nəticələrə səbəb olur və onu necə aradan qaldıra bilərik? Deyəcəklərinizi ümumiləşdirin.

Müzakirəni əsaslandırmaq üçün arqumentlər və misallar gətirin. Yazacağınız mətn ən az 120 sözdən ibarət olmalıdır.